

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2025 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в I кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Чернігівської області** в I кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на занадто високі ціни на енергоносії, сировину, матеріали та брак кваліфікованих працівників, **респонденти очікували збільшення виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося дещо швидше зростання цін, девальваційні очікування залишалися високими.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 69.2% (як у попередньому кварталі) (графік 1), у цілому по Україні – 15.6%;
- **дещо швидше зростання цін на споживчі товари та послуги:** 61.5% респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у IV кварталі 2024 року – 53.8%), у цілому по Україні – 60.3%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називали витрати на виробництво, податкові зміни (вплив чинника значно посилюється), воєнні дії та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікували 76.9% респондентів (у IV кварталі 2024 року – 84.6%), у цілому по Україні – 89.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 30.8%) (таблиця), у цілому по Україні – 4.7%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 38.5% (як у попередньому кварталі). Водночас респонденти очікували, що обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2024 року – 50.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 20.7% та 19.5% відповідно;
- **збільшення обсягу інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар:** баланс відповідей – 30.8% (у IV кварталі 2024 року – 25.0%). Також респонденти очікували, що інвестиційні видатки на виконання будівельних робіт залишаться на поточному рівні: баланс відповідей 0.0% (у IV кварталі 2024 року – 16.7%) (таблиця). У цілому по Україні – 13.4% та 2.7% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 0.6%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на товари / послуги власного виробництва:** баланси відповідей – 76.9% та 61.5% відповідно (у IV кварталі 2024 року – 76.9% та 69.2% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали, вартість трудових ресурсів, попит на продукцію та курс гривні до іноземних валют (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 76.9% і 61.5% відповідно (у попередньому кварталі – 69.2% і 66.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств області нарощувати виробництво, респонденти зазначили занадто високі ціни на енергоносії, брак кваліфікованих працівників (вплив чинника посилюється) та занадто високі ціни на сировину та матеріали. Значно вище, ніж у попередньому кварталі, було оцінено вплив браку обігових коштів (графік 5).

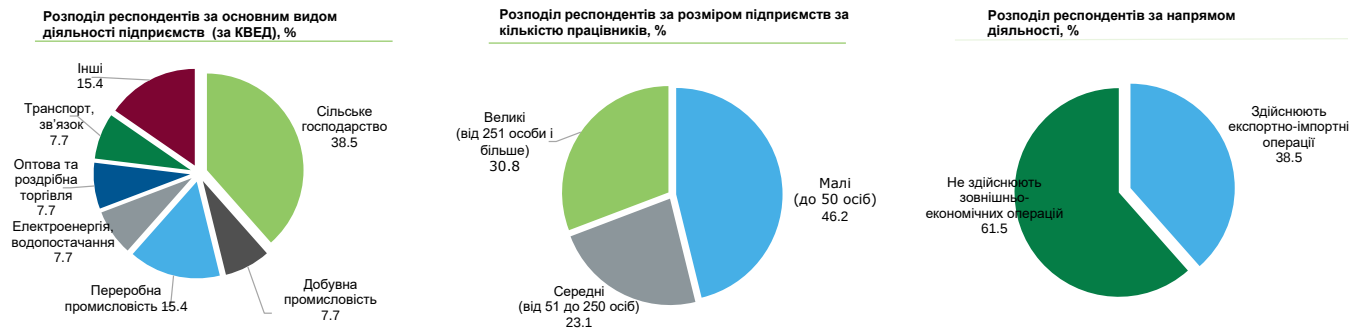
За оцінками керівників підприємств області, **потреба в позикових коштах** найближчим часом **зросте** (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (їх частка зросла до 61.5%), обирали запозичення виключно в національній валюті. На думку респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом не змінилися (графік 9). Основними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та надмірні вимоги до застави (вплив чинника посилюється) (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

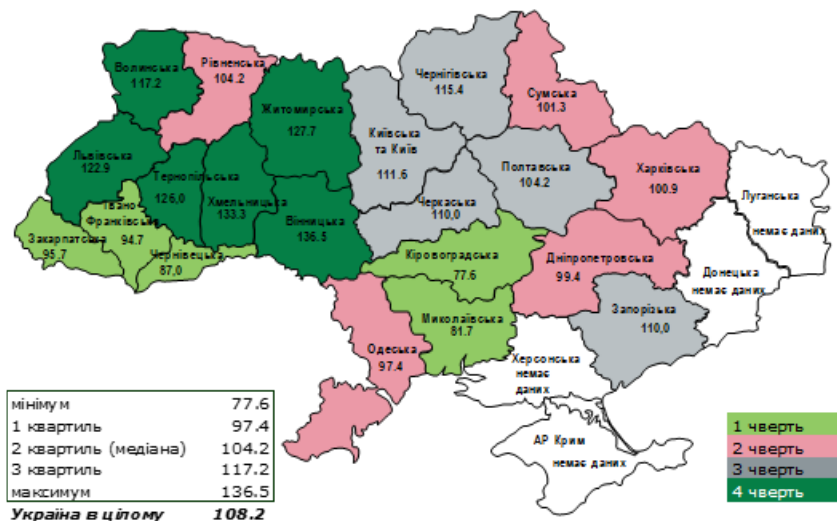
- **поточний фінансово-економічний стан погіршився й оцінювався як поганий:** баланс відповідей – «мінус» 23.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%), у цілому по Україні – «мінус» 3.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився й оцінювався як нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у IV кварталі 2024 року – «мінус» 22.2%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 15.4%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 03–24 лютого 2025 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль – значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана – значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

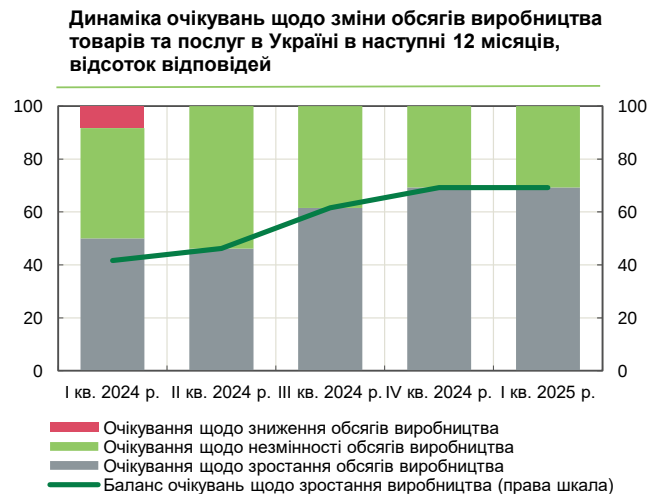
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	23.1	7.7	30.8	30.8	23.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	38.5	27.3	46.2	38.5	38.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-10.0	-8.3	0.0	16.7	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	0.0	33.3	30.8	25.0	30.8
кількості працівників	-7.7	-7.7	-15.4	0.0	-15.4

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

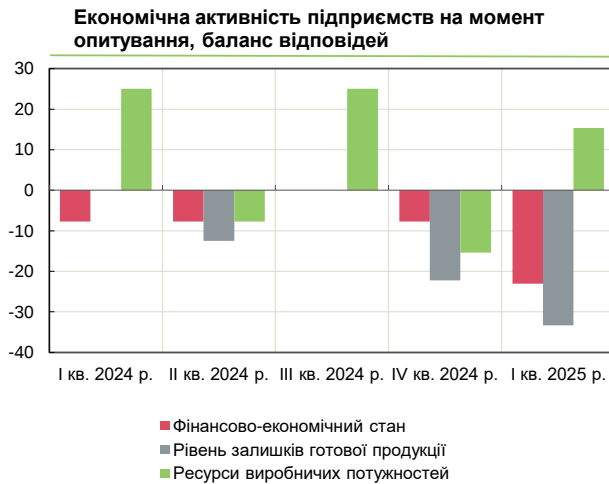
Графік 1

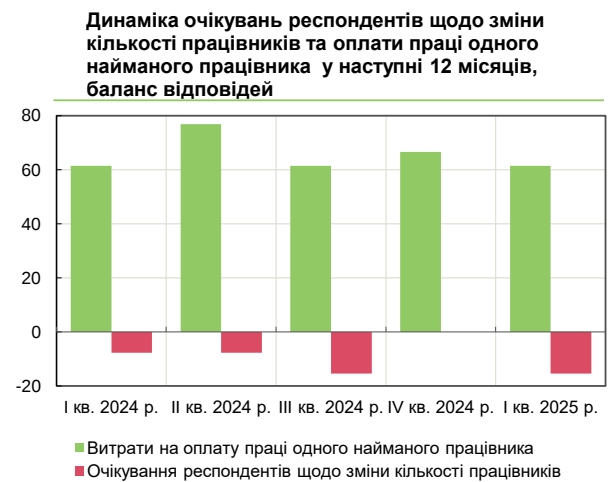
Графік 2

Графік 3

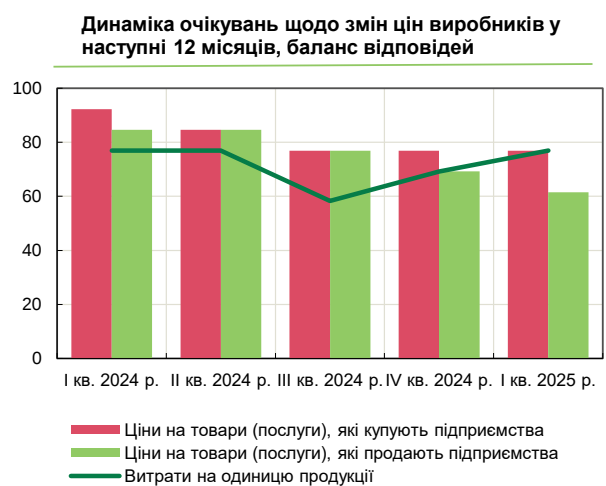
Графік 4

Графік 5

Графік 6

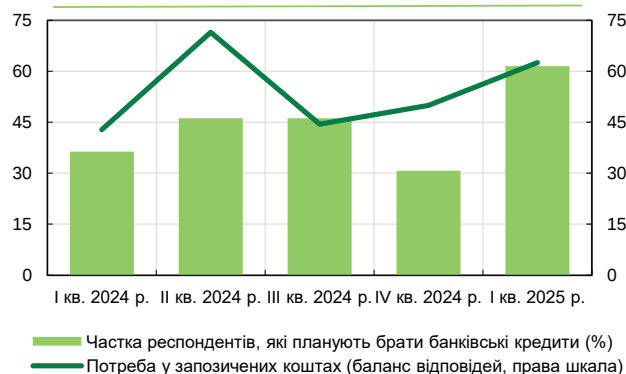
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

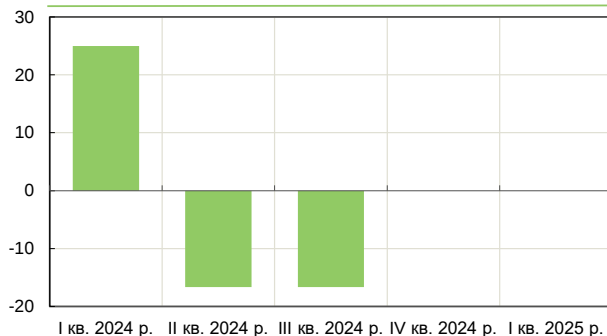
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

